EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Temes del Pou | Francesc Comas i Jordi Sardans | Actualitzat el 19/08/2019 a les 10:55

Evolució de la prostitució a Manresa

TEMA DEL MES.Â Problemes higiÃ¨nics, malalties venÃ¨ries, baralles, aldarulls i morts eren habituals al segle XIX al barri Antic de Manresa. La principal via d'entrada era el carrer de les Piques, on els visitants procedents de l'estaciÃ³ del Nord es trobaven fondes, hostals, cafÃ¨s i pensions, espais d'oci on es practicava la prostituciÃ³ encoberta, el vici i la diversiÃ³. La Dictadura franquista legalitza l'activitat entre el 1941 i el 1956, data en quÃ¨ les cases van continuar funcionant clandestinament. El 1987, l'alcalde Sanclimens va voler controlar-ho a nivell municipal i sanitari, concentrant les meuques a cal Jorba, perÃ² no se'n va sortir. Avui, hi ha cases de prostituciÃ³ tradicionals, amb un petit lobby a Manresa, perÃ² les xarxes socials determinen el contacte entre clients i prostitutes.

Durant dècades, la Quica va ser la principal protagonista d'una prostitució ben visible, que s'exercia especialment al voltant de l'estació. Foto: Albert Solé.

Avui hi ha cases de prostitució tradicionals, amb un petit lobby a Manresa, però les xarxes socials determinen el contacte entre clients i prostitutes.

El fenomen de la prostitució a Manresa, com arreu, es remunta a èpoques molt llunyanes. En l'Edat Mitjana es troben documents que en parlen i també de les actuacions del Comú per regular-les. Al segle XIX, la industrialització va comportar un augment de la població. la creació de nous barris fora muralles i l'augment en la seva diferenciació social. El centre va mantenir el nivell social i econòmic, mentre els barris més perifèrics esdevenien espais on anaven a viure els nous migrants que arriaven a Manresa, procedents de les classes socials menys afavorides dels seus llocs d'origen. El sector de les Barreres, Quatre Cantons, Remei de Baix i Torrent de Sant Ignasi van esdevenir barris amb una problemàtica social greu, on es manifestava la prostitució més problemàtica. Paral·lelament, el fenomen, a un altre nivell, el trobem en algunes cases i carrers del centre de la ciutat.

Diferents exemples ens mostren aquesta dualitat entre la prostitució de baix nivell i el que avui en diem d'alt "estànding". El sector de Quatre Cantons era a finals del XIX i primers del XX un dels espais amb més bordells de Manresa i la convivència no era fàcil. El 1885, una colla de veïns del carrer de les Barreres demanen a l'Ajuntament que actuï a la casa número 28, «donde se cometían varios abusos en la casa de mancebía». Així consta una «solicitud de Antonio Paris y Eulalio Moix a fin de que se regularizen bajo los aspectos de higiene y policía las casas de mancebería en esta ciudad y de suma exposición de varios vecinos de las calles de Barreras, del Frare y de Valldaura para que se reprimiesen varios abusos que según expresaron se cometieron en la casa de mancebería de la calle Barreras 28».

Els aldarulls i baralles eren constants en aquest carrer i els propers del Frare (Magraner), Roñeta (Camp d'Urgell), Roldonisses (Cirera) i Valldaura. Si fem cas de les demandes de l'Ajuntament, la problemàtica de la prostitució era greu i presentava problemes higiènics. Així, uns acords municipals del 17 de juliol de 1888 demanaven que la Subdelegació de Medicina del «partido judicial de Manresa haga un reglamento de las casas de mancebería, por razón de lo altamente deplorable que es el abandono en que se encuentra la higiene en esta ciudad, y sobre todo lamentables los estragos que el venéreo y la sífilis hacen en la juventud manresana, viéndose tan terribles dolencias hasta en niños que no han llegado a la pubertad».

Un altre exemple el trobem al carrer del Cós, on el 18 de juliol de 1886, a les onze de la nit, hi va haver una baralla en una casa de prostitució amb dos morts i un ferit. Una altra zona de diversió era al voltant del carrer de les Piques, entrada a la ciutat per qui arribava procedent de l'estació del tren. Oci i diversió competien amb fondes, hostals, cafès i pensions, on en algunes es practicava

la prostitució encoberta. Prop de la passarel·la de l'estació hi havia cal Chivo. A la zona dels Dipòsits Vells, cal Pitango, la més barata de totes, on hi havia "palanganer"o per netejar els baixos al personal. L'any 1916, l'alcaldia va ordenar que els cafès de cambreres havien de tancar a la una de la nit els dies feiners, i a les dues, els festius. Al sector del Torrent de Sant Ignasi, a finals del XIX i primers del XX, la casa més conflictiva era ca la Cisca. El 1901, una nota al diari deia que de dotze a quarts d'una de la nit, havia esclatat un gran escàndol entre un pinxo i la mestressa d'una casa de mala vida que hi havia en aquest carrer.

Infografia: Carles Claret.

L'atemptat a Àngel Pestaña

Però la casa es va fer famosa arran de l'atemptat al líder anarquista Àngel Pestaña quan travessava per davant, provenint del carrer Cantarell. Concretament, el 25 d'agost de 1922, el dirigent de la CNT va venir a Manresa per fer una conferència sobre "La Rússia soviètica" al teatre Nou. Va arribar a l'estació del Nord amb un tren procedent de Lleida acompanyat per Josep Espinalt, president del Sindicat Únic de Manresa, i Bruno Lladó. En baixar del tren, Àngel Pestaña, que estava amenaçat de mort pels membres del Sindicat Lliure (pistolers de l'extrema dreta), i els seus acompanyants van aconseguir esquivar la presència d'elements sospitosos. Tots tres, juntament amb dos sindicalistes que els esperaven, van creuar el riu pel Pont Vell, van continuar pel carrer de Sant Marc, l'actual Via de Sant Ignasi, i es van enfilar pel carrer Cantarell en direcció al Remei de Dalt, on vivia l'Espinalt.

Diuen dues de les cròniques que mentre pujaven pel carrer Cantarell, els van sortir per davant tres individus del Sindicat Lliure que estaven amagats a l'entrada del bordell de ca la Cisca. Un dels tres va disparar contra Pestaña, però no el va tocar. Quan ell i els acompanyants van intentar fugir, van rebre alguns impactes de bala. Temps després es va poder demostrar que li van disparar set càpsules de bala, tres van impactar al dirigent sindical, ingressat a l'hospital de Sant Andreu amb ferides lleus a l'avantbraç esquerra, vora del colze, amb orifici d'entrada i sortida, sense fractura, i a la cama esquerra amb orifici d'entrada i sortida sense ruptura. I una ferida greu a l'espatlla -entre l'omòplat i la columna vertebral- que li afectava els pulmons. Les autoritats van posar policia a les portes de l'habitació, perquè no anessin a rematar-lo.

Pestaña va sortir recuperat de les ferides, el 26 d'octubre d'aquell any. L'endemà de l'atemptat, Manresa va viure una jornada de vaga general en senyal de protesta. La premsa estatal va recollir el fet, en grans titulars. La casa va continuar la seva activitat fins a meitat de segle. Dos testimonis recorden la seva experiència: Una vídua que va arribar a Manresa l'any 1953, que vivia a la fàbrica Blanca de Sant Pau i anava a escola al col·legi Sant Ignasi, quan passava per davant de ca la Cisca, explicava que hi havia dones a fora en batí «ensenyant menys del que ensenyen avui al carrer, les noies». Un antic electricista, col·laborador de la revista **El Pou de la gallina**, recorda que en una paret d'una habitació hi havia una pintada que deia «Gràcies a la Maria de Puig-reig per la mamada que em va fer veure el cel».

Foto del carrer Cantarell, amb ca la Quica en primer terme. Foto: Antoni Quintana.

Dels cabarets a cal Guarro

També hi havia cases al mig de la ciutat, on es practicava la prostitució de més categoria. L'existència de cabarets i petits teatres com el Petit Dorée, Salón Cataluña, Cal Niño, o La Colombina eren aprofitats pels "senyorets" de Manresa per mantenir relacions sexuals amb coristes que actuaven a les llotges. Al carrer Guimerà, cantonada amb Esquilets, hi havia La Punyalada, i al Joc de la Pilota, en una casa que feia cantonada amb el carrer de la Dama -nom evidentment relacionat amb l'ofici-, hi havia ca la Lola. A tocar la carretera de Cardona, ens trobaríem amb cal Set -a la casa amb aquest número del carrer Beata Soledat Torres, prop de la

fàbrica Matamala- i ca l'Onze a la casa número onze, avui enderrocada, a la baixada de l'Era Esquerra.

Al carrer de les Beates hi havia cal Guarro, nom al·lusiu als antics propietaris de l'establiment. Coneguda també com a cal Pepe, durant la primera època del franquisme era la casa de més categoria de la ciutat, freqüentada per la burgesia adinerada manresana. Alguns components del gremi de Sant Lluc, format per artistes i metges a la Manresa dels cinquanta es divertien visitant els bordells com cal Pepe. El dibuixant Joan Vilanova explicava que una vegada, durant l'hivern, van tirar un petard pel canó de sortida de fums de l'estufa cap al carrer per provocar un ensurt a la gent que hi havia al local. Però van passar els minuts i el petard no esclatava. Al cap de poc van començar a sentir estossecs i com picaven l'estufa. Aprofitant l'avinentesa la colla es va introduir a dins del local per veure què passava. Al cap de poca estona va explotar el petard, el tro va ser potent, tot es va moure i van començar a sortir de les habitacions noies i un seguit d'homes, molts d'ells militars de la caserna del Carme, mig vestits, aguantant-se els pantalons amb les mans i abandonant l'establiment mentre la mestressa es desesperava. Els serveis costaven cinc duros (25 pessetes) i hi havia dues prostitutes de Barcelona, una rossa i una morena que eren renovades cada quinze dies. L'establiment tenia una sala d'estar i habitacions amb bidet. Als anys quaranta i cinquanta, a quarts de dotze anaven a la perfumeria Angelina del carrer Sant Miquel a buscar perfum i tot seguit a les dotze del migdia a la lleteria de la placeta dels Sastres del mateix carrer, on bevien un vas de llet, amb un ou i sucre. El metge les visitava cada dia.

La ?manresana' i ca l'Adela

Molt a prop, hi havia cal Cirera, al carrer del mateix nom. La crònica negra local va recollir la noticia que el 1947 als túnels dels Catalans de Sant Pau van trobar morta a la Manresana, de 27 anys, casada, «"la cual llevaba una vida llicenciosa como pupila del bar Cirera de la calle de este nombre"». Se la va carregar el seu home, que era un treballador de la Pirelli que estava fart de «"las burlas de sus compañeros de Trabajo porque su mujer seguía una vida licenciosa"». El preu del servei era de 12 a 15 pessetes. Cal Cirera va ser famós als anys seixanta perquè un pagès, que es va morir a l'interior, el van vestir i el van deixar al carrer. Tot i la permissivitat de la policia i el govern municipal davant les cases de barrets, la gravetat d'aquest fet va fer tancar l'establiment.

Els dilluns, amb el mercat setmanal dels pagesos, era un dels dies amb més activitat als bordells. Una altra casa important era ca l'Adela, al costat de la fàbrica del Salt, seguint el camí que anava cap a la Cova. En les memòries que va escriure Rosa Casajuana, esmentava que «La (casa) del mig era ca l'Adela (...) una casa estranya, molt gran i no hi havia nens, tot i que, hi viviendiverses senyores, totes joves i maques, que no es relacionaven amb ningú del barri, només saludaven». Més tard, es va tancar i va obrir una casa a l'extrem del carrer Rajadell de la barriada Mion sota el nom de Casablanca. L'any 1961 la senyora Adela va vendre el negoci a Pilar Carrero, una senyora de Barcelona que es dedicava al negoci de la prostitució i tenia força influències. Durant la dècada dels seixanta, manresans i comarcans feien visites a aquesta barriada de l'extraradi fins que va tancar l'any 1968, sense que ningú n'hagi explicat el motiu real, si bé hi va haver algun tipus de conflicte entre policies i veïns. Posteriorment es va intentar obrir de nou als anys setanta, però la forta oposició veïnal ho va impedir. Als anys vuitanta va obrir, a la zona de la Font del Gat, casa Sara, regentada per una dona de Barcelona. L'establiment va estar obert fins a la dècada dels noranta, en què davant la propera urbanització del sector tanca, la casa s'enderroca i la mestressa torna a Barcelona.

Una de les poques barres americanes de la ciutat a les dècades dels 80 i 90. Foto: Albert Solé.

Tanquen, però ressorgeixen

A finals dels seixanta i les dècades següents van obrir alguns bars de copes amb "senyoretes de

companyia" que feien tocaments als clients, mentre les relacions sexuals es mantenien en altres llocs. A la plaça d'en Clavé, hi havia el Salón Rosa; a la zona de la Mion, el Tres Columnes; i l'Ocell de Foc, al barri de la Sagrada Família, entre altres. A primers dels noranta, existia el bar Màlaga del carrer Arbonès que la policia va obligar a tancar, mentre s'obria l'Institut Cós al carrer del mateix nom, i més tard altres com Erika, al carrer de l'Hospital (després Venus X), Casa Montse (abans cal Pepe), MónBlau al carrer de Sant Miquel, el Club Tabú, (Camp d'Urgell, 24) Mimosas y Gatitas (Martí Julià, 33)... Durant uns mesos també es va exercir la prostitució en un pis del passeig de Pere III 87, així com a l'altra banda al número 82, amb brasileres i de transsexuals. El Vagi, a Sant Benet de Bages, propietat d'un grup de Jerez, amb Bertin Osborne entre els accionistes, Las Palomas a Sant Pau, on corria la droga i es va tancar per prostitució de menors... L'Institut Cós i Món Blau continuen oberts actualment i són del mateix propietari. La majoria de cases van anar de baixa i van tancar entre el 2008 i el 2013, en plena crisi econòmica. Actualment, segons alguns taxistes que recullen les prostitutes a l'estació del Nord i porten els clients als locals, encara se'n practica, a part del petit lobby esmentat, entre d'altres, al número 171 de la carretera de Vic, amb prostitutes que abans exercien al número 49 de la Font dels Capellans, al passatge Burés, al carrer Montalegre, o al de les Barreres, i també hi ha una reconeguda casa de massatges a l'edifici de Manresa Centre. Un grupet de japoneses exercien fins fa pocs mesos al número 4 del carrer d'Arbonès. Durant la dècada del 2000 i fins al 2015, dues xineses exercien al número 9 del carrer de Llevant. Actualment, unes altres xineses exerceixen la prostitució al número 138 del carrer de Viladordis.

Foto del bar Màlaga, un dels més conflictius de finals de la dècada dels 80. Foto: Albert Solé.

L'opinió dels metges

Dos metges analitzen les malalties com a conseqüència de l'exercici de la prostitució durant els segles XIX i XX a Manresa. Armand Rotllan Verdaguer, doctor des del 1988, és especialista en Medicina d'Empresa i va participar en el XV Congrés d'Història de la Medicina Catalana, el 2008 a Berga, amb la comunicació "Anàlisi sociosanitari de la prostitució manresana durant el segle XIX". Especialitzat en Medicina Interna, el Dr. Rafel Pérez és actualment el màxim responsable de la unitat de Malalties Infeccioses de la Fundació Althaia, després d'una llarga trajectòria com a cap del Servei de Medicina Interna.

El metge Armand Rotllan en els seus treballs ha estudiat la prostitució des de l'àmbit social, en la comunicació esmentada assenyala que la màxima permissivitat eclesial en el tema de la prostitució correspon als segles XIV i XV, pel que fa a ciutats de la Catalunya interior com Manresa, Vic, Igualada o Cervera, i coincideix amb la decisió de les autoritats locals d'institucionalitzar la prostitució, amb la creació de prostíbuls municipals. Aquesta realitat social va trobar el màxim esplendor en l'època medieval i moderna, fet que coincideix «amb l'increment de les malalties venèries, que es van incrementar durant el XVIIII i va tenir repercussions sociològiques transcendentals durant el segle XIX». Però, per molts intents d'erradicar-lo, amagar-lo o transformar-lo, l'ofici més vell del món «mai no ha estat en perill d'extermini, malgrat multitud de polítiques abolicionistes i de condemnes eclesiàstiques».

La prostitució, reconeguda oficialment

Per al doctor Rotllan, mentre al segle XVIII «trobem bàsicament una prostitució clandestina, a començament del segle XIX hi havia a Manresa una prostitució oficialment reconeguda». Es seguia una estratègia de control, ja que reglamentant la prostitució, bordells i prostitutes estaven perfectament identificats, fet que no només en facilitava el reconeixement o el control sinó que, a més, ajudava a la preservació de l'ordre públic. La manera com s'exercia aquesta carrera professional, com en d'altres llocs del país, era per mitjà d'un bordell tolerat, com a espai professional i lloc de vida de les prostitutes, l'hospital, amb una sala específica dedicada a les malalties venèries, la presó de dones i la casa de recollida de prostitutes penedides, que podien

escollir entre el convent o la presó.

L'arxiver manresà, políticament conservador, Sarret i Arbós, defineix el fet social de la prostitució com de forta pena, i la consigna com la plaga més perversa i funesta que atempta contra la moral, la salut i la vida de les persones. Al seu entendre, «la prostitució és un mal tan vell, arrelat i de llarga durada, que han estat inútils tots els esforços per impedir-ne la propagació, malgrat reconèixer les seves desastroses conseqüències. Durant el segle XIX, els bordells reconeguts eren els millors controladors de la prostitució i estaven estratègicament ubicats a la ciutat. Un dels primers es va situar al barri de Valldaura, al mateix indret on hi hauria el bordell històric del Casalot de la Mala Dona, que es va ubicar al barri al segle XIX. A la premsa de l'època es reflecteixen alguns dels escàndols que permeten situar les principals cases i bars dedicats a la prostitució, amb denúncies adreçades a l'inspector de Sanitat, que tenia l'obligació de controlar l'exercici de la prostitució a la ciutat. Així, des del periòdic "El Vigía Manresano", es denunciava una casa de mal viure del carrer de Carrió. Curiosament, bona part de les denúncies procedien dels propietaris que legalment exercien la prostitució, contra els il·legals, que mantenien una competència perillosa, ja que perjudicaven la salut pública, en no tenir cap tipus de control sanitari. Entre aquests serveis il·legals n'esmenta dos de molt famosos en la prostitució clandestina: El bar Manresano o Villa Rosa, del carrer de Cirera, i la fonda La Neutral, de la pujada de Sant Miquel. Ja aleshores, quan li convenia, la policia feia els ulls grossos, com així denunciava al Governador Civil, el propietari de la casa de barrets El Once, del carrer de l'Era Esquerra, número 11, davant les il·legals cases de barrets del número 7 del carrer del Dos de Maig i la casa anomenada Buenos Aires.

Malalties venèries

Un cop detectat l'increment de les malalties venèries a la ciutat, es van començar a adoptar mesures per fer complir el projecte de Reglament de la Prostitució de 1809 i els projectes sanitaris del Trienni Liberal, com el Reglament General de Sanitat, aprovat per les Corts el 1822, amb la intenció de contenir la sífilis, mitjançant la creació d'una policia de Sanitat, amb vigilància periòdica de les prostitutes, que havien de tenir una cartilla sanitària obligatòria que els lliurava el subdelegat de sanitat, per tal d'acreditar el bon estat de salut. Aquesta pràctica va durar fins al 1930, quan el subdelegat de Medicina era el doctor Miquel i l'Inspector municipal de Sanitat el metge Llorenç Ribas. Tots dos van exercir d'inspectors d'higiene especial per controlar la prostitució als diversos districtes de Manresa.

Durant la II República, el 1932, el Congrés de Diputats va debatre sobre la prostitució, amb una proposta poc ambiciosa de Clara Campoamor. Fins al 23 de juny de 1935 no se n'aprovaria l'abolicionisme, per tal de garantir la igualtat entre dones i homes. Ella seguia els criteris de Josephine Butler a Anglaterra. Va deixar clar que les cases de prostitució reglamentades i autoritzades per l'estat no eren més que centres de tràfic d'esclaves. El diputat Carlos Martínez va expressar que l'abolició era indispensable i «havia d'anar acompanyada d'una nova educació i alhora exigia al poble una noció clara i valenta de la sexualitat». Concepción Arenal parlava de les malalties conseqüència de la prostitució. Emília Pardo Bazán esmenta en discursos les diverses violències contra les dones. Consuelo Àlvarez Pool compara el matrimoni amb la prostitució, ja que hi ha dones que es casen perquè veuen en el marit la taula salvadora que les fa sortir de la pobresa. Margarita Nelken, el 1918, assegurava que les prostitutes d'alta categoria procedien de la classe mitjana, mentre les serventes s'havien de buscar la vida. A Espanya, moltes prostitutes van ser castigades amb la reclusió als convents. Frederica Montseny, ministra anarquista de Sanitat i Benestar Social l'any 1937, assenyalava que la prostitució s'aboliria realment amb la liberalització de les relacions sexuals, la transformació de la moral cristiana i burgesa, amb la professió laboral de les dones i una organització que garantís el dret dels éssers humans. Amb la victòria dels rebels, els franquistes van elaborar un decret el 27 de març de 1941, que estigmatitzava les prostitutes, les criminalitzava i les perseguia, però tot i així van augmentar considerablement enmig d'una societat hipòcrita, on predominava la misèria i la fatxenderia militar, on alguns membres del col·lectiu eren propietaris o socis de les cases de barrets.

Dades facilitades per la cap dels departaments de microbiologia d'Althaia Glòria Trujillo.

Juli Sanclimens

El 1956 es va prohibir la prostitució per decret i es van tancar els bordells. Si bé les prostitutes van buscar la clientela al carrer, les cases van funcionar clandestinament. Durant dècades, la famosa Quica va ser la principal protagonista d'una prostitució ben visible, que s'exercia especialment al voltant de l'estació, i es va anar concentrant al sector de la Reforma del barri Antic, en locals però també al carrer (vegeu el número 4 d' **El Pou de la gallina** , sobre la prostitució a Manresa). Per tal de fer front al mal estar generat entre els veïns, el diari "Regió7" del 6 d'agost de 1987 informava que l'alcalde Juli Sanclimens defensava -just l'any en què va arribar a l'alcaldia, on va estar fins al 1995-, l'existència d'un o més bordells controlats sanitàriament per l'Ajuntament amb l'objectiu que la prostitució es fes amb totes les garanties, en una època en què la sida estava en boca de tothom. La idea no va tenir acceptació, però va aconseguir que la notícia traspassés l'àmbit local i se'n fessin ressò nombrosos mitjans estatals. L'any 2002, el govern de la Generalitat, «davant l'augment de la pràctica de la prostitució i, especialment, de l'exercici d'aquesta activitat per part de persones que poden trobar-se en l'esfera de l'exclusió social», va dictar un decret (Decret 217/2002, d'1 d'agost) per establir «els requisits i les condicions que han de reunir els locals de pública concurrència on s'exerceix la prostitució, així com els reservats annexos on es desenvolupa la prestació de serveis de naturalesa sexual, i s'estableixen les limitacions i les prohibicions inherents a aquests tipus d'establiments».

Façana de Món Blau, al carrer Sant Miquel. Foto: Francesc Rubí.

Infeccions per transmissió sexual

Pel que fa a les dades d'infeccions de transmissions sexuals, el doctor Rafel Pérez, que deixa clar que se'n detecten més a urgències o a primària, afirma que amb les dades publicades al CAT-Salut, de la Unitat de Vigilància Epidemiològica, la tendència és clara quant a infeccions de transmissió sexual, que augmenten considerablement. «En tenim moltes més ara, que deu anys enrere: les estadístiques dels cinc últims anys tendeixen a una corba exponencial molt marcada». Es tracta d'un fenomen multifactorial, però que és un fet. Les causes més freqüents són que cada vegada els metges fan més declaracions, ja que als darrers anys ho complementen millor, en facilitar-los la feina mitjançant els impresos de declaració obligatòria, per detectar les infeccions que tenen impacte en la salut pública. També tenen eines millors per diagnosticar més fàcilment.

Els "chemsex"

Però, sens dubte, hi ha un repunt d'infeccions de transmissió sexual. «La meva impressió és que bàsicament no és atribuïble a la prostitució, encara que hi pugui tenir un cert paper», afirma el doctor Pérez. En alguns col·lectius hi ha més promiscuïtat sexual, una major permissivitat, més parelles sexuals i moltes més facilitats. La inconsciència del risc ens ha portat al sorgiment dels anomenats "chemsex" -festes sexuals amb consum de drogues per augmentar la potència sexual amb moltes parelles- que es practica habitualment en locals de Barcelona i Sitges. Són els HSH (homes que tenen sexe amb homes). «M'expliquen companys de Barcelona de l'Hospital Clínic que estan veient una eclosió d'infeccions de transmissió sexual, a causa de tot tipus d'estimulants sense aturador durant tot el cap de setmana. Es tracta d'una veritable bomba des d'un punt de vista mèdic». Amb l'eclosió de la SIDA (VIH) hi va haver un toc d'atenció per por d'agafar-la, que ara s'ha relaxat. Avui dia, hi ha molts tractaments i profilaxis amb prevencions per no contreure-la, de manera que promou l'augment de les activitats sexuals més desenfrenades i amb menys precaucions. Tot plegat en facilita la propagació. Així doncs, és un fet que les infeccions de transmissió sexual augmenten, també a Manresa.

Tot i que ara la SIDA està controlada, si al principi era gairebé exclusiva dels usuaris de drogues, com l'heroïna per via venosa, compartint xeringues, agulles i d'altre material, avui dia representa una malaltia de transmissió sexual en més del 90% dels casos. A més de les històriques com la sífilis -que és vella però encara n'hi ha molta, tot i que «es fàcil de tractar perquè amb una injecció de penicil·lina la fons»- o la gonorrea (gonocòccia), ara n'hi ha moltes més: clamídies -com un tipus de gonorrea, produït per un altre germen-, l'herpes genital, que és una infecció que pot donar recurrències -un 20% dels afectats van tenint episodis periòdics-, o les hepatitis B i C, els condilomes genitals o les berrugues, el papil·loma virus -una infecció que pot induir càncers de matriu o canal anal a la llarga-, el limfogranuloma per una clamídia, i moltes d'altres que es transmeten.

El doctor Rafel Pérez explica que hi ha hagut temporades en què s'ha intentat fer un control sanitari de la prostitució, encara que hagi estat marginal, amb programes que facilitaven aquest control, per evitar la transmissió del virus de la SIDA o de les infeccions de transmissió sexual, però no tota la prostitució es pot controlar perquè sempre hi ha bosses de marginalitat. A més ara, aquests programes ja no són vigents. Pel que fa al gènere, «en el meu cas en veig més en homes, sobre tot pel que fa a la SIDA, on clarament la proporció seria de 80 a 20. I també hi ha més sífilis en homes». Ara bé, li consta que en dones, els ginecòlegs s'ho miren sistemàticament i també en diagnostiquen. «Les dones tenen menys o cap símptoma, fet que facilita la transmissibilitat, ja que poden ser portadores i moltes no ho saben, de manera que poden contagiar diferents persones si tenen diverses parelles sexuals».

Des d'un punt de vista mèdic, en un diagnòstic de transmissió sexual, cal fer un estudi de contactes per investigar-ne l'origen. Primer, diagnosticar i tractar el pacient. Segon, tractar o avaluar la seva parella sexual, per saber si n'és la font. Tercer, saber amb qui té contactes i si hi ha diverses parelles sexuals, investigar els darrers contactes, depenent del període d'incubació de cada infecció. Hi ha casos fàcils, sobretot quan el període és d'una setmana, però si és molt més perllongat en el temps, es fa més difícil, i a partir dels sis mesos, ja és impossible. «L'ofici més vell del món crec que és pot prohibir, però mai es podrà abolir tal i com demostra la història de la humanitat», sosté Pérez. En aquestes circumstàncies, des d'un punt de vista sanitari millor que estigui controlat i regulat, així com també les treballadores del sexe. «Sens dubte, disminuirà la transmissibilitat de les infeccions i penso que seria un benefici enorme per a la salut de la població».

A banda de consideracions ètiques i com a profà de la qüestió, Pérez entén que si deixem de banda les màfies i la tracta de dones -que serien temes diferents-, si les treballadores consideren que fan la seva feina i és el seu modus vivendi, per què no s'han de legalitzar?

Debat damunt la taula

La prostitució continua ben vigent. Una manifestació de prostitutes va enfrontar fa poc a Barcelona les partidàries de l'abolició amb les defensores dels drets laborals. Concentrades al barri del Raval, van recórrer diversos carrers, partint de la Rambla. Els principals enfrontaments van tenir lloc al carrer de Robadors. La convocatòria va anar a càrrec de Mujeres por la Abolición, una plataforma estatal. En contra, diverses entitats feministes, veïnals, acadèmiques i sindicalistes, van donar suport al manifest "Barcelona ciutat pro drets", en defensa del dret de les dones, homes i trans a exercir la prostitució, amb plenes garanties laborals. El debat sobre la qüestió està damunt la taula, així com els canvis en els llocs on exercir la prostitució, per evitar conflictes amb els veïns. Les xarxes socials són avui el millor instrument de contacte. Però aquestes qüestions seran objecte d'un altre reportatge a la revista.

Carrer del Cós, 31, on s'exerceix actualment la prostitució. Foto: Marc Prat.